

BIJLEREN OVER DE UIENTEELT OP KENNISDAG IN FLORIFFOUX

Zaadhuis Bejo Zaden/De Groot en Slot organiseerde eind vorig jaar uienkennisdagen in het Waalse Floriffoux en het Nederlandse Terneuzen en Biddinghuizen. In Floriffoux bezochten we de nieuwe uienbewaarschuur van de familie Debilde en luisterden we naar presentaties over productinnovatie, inkoop en export, gewasbescherming en industriële uienverwerking. – Jan Van Bavel

De familie Debilde teelt al bijna 20 jaar uien in Floriffoux, een deelgemeente van Floreffe in de provincie Namen. Vader Pierre en zijn echtgenote startten inder tijd met een areaal van minder dan 1 ha. Gaandeweg breidde het areaal uit. Zoon Benoit stapte mee in het bedrijf en er werd geïnvesteerd in bewaring op de boerderij. Er worden ook uien gesorteerd en verpakt. Voor de meeste uien wordt een bestemming gevonden als afgewerkt of verpakt product in binnen- en buitenland. Intussen bedraagt het areaal zo'n 40 ha. In 2015 werd een nieuwe bewaarschuur in gebruik genomen. Alle werkzaamheden gebeuren in eigen beheer. De familie Debilde teelt plantuien van het ras Centurion en zaaiuien van de rassen Summit en Hytech (Bejo Zaden/De Groot en Slot).

Zaaimachines en drukkamer

In de bewaarloods werden enkele zaaimachines van constructeurs en verdelers

getoond die gebruikt worden door loonwerkers in België. Zo zagen we twee Monosem-machines van Joskin (Distri-tech), met respectievelijk acht en vijf enkele rijen. Deze laatste wordt ook

..... Uienveredeling neemt al snel 18 jaar in beslag. .....

ingezet voor de bioteelt van uien, waar men door de grotere rijafstand ook gemakkelijker kan schoffelen. Ook de schoffelmachine stond uitgesteld. Verder werden de Agricola Italiana-machine van Packo met zaai-elementen voor zowel uien- als wortelzaai, de Gaspardo-machine van Kramer met zes keer bandzaai en de klap- en rooimachines van Holaras van de familie Debilde getoond. Een medewerker van het Nederlandse bedrijf

Tolsma gaf uitleg bij de drukkamer, die op drie verschillende niveaus werd gebouwd. Aan de buitenkant van de loods voorzag Benoit een extra aanbouw om het geluid van de drukmotoren in de bewaarloods te temperen.

Productinnovatie in allium

Bejo Zaden en De Groot en Slot zijn partners in de veredeling, productie, verkoop en marketing van uien. Bejo beheerst als zaadbedrijf heel veel processen rond het zaad, voert onderzoek naar zaad, zaadschoningsmogelijkheden en heeft een uitgebreide verkoop over de hele wereld. De Groot en Slot neemt de veredeling voor zijn rekening. Koen van der Voort, manager Veredeling bij De Groot en Slot, ging in zijn presentatie dieper in op productinnovaties en veredeling in de uienteelt. "Uienveredeling is een langdurig proces, dat al snel 18 jaar in beslag neemt. Over de hele wereld zijn zo'n 14 medewerkers fulltime bezig met

het ontwikkelen van nieuwe producten. Opbrengst is voor ons heel belangrijk, maar ook kwaliteit, vorm en kleur. Specifiekere doelen in onze programma's zijn de ontwikkeling van rassen met een bepaalde resistentie (tegen fusarium, pinkroot, meeldauw). We selecteren ook op bepaalde types, zoals een roze ui die goed is voor de bewaring, een sjalot voor korte(re) dag of een langwerpige ui. Elk jaar komen er zo vijf à zes nieuwe variëteiten op de markt. Intussen beschikken we over een productassortiment van zo'n 200 rassen zaai-, plant-, stengel- en bosuien en zaaisjalotten. De hele keten is voor ons ontzettend belangrijk als informatiebron. In al onze processen stellen we het belang van het wortelgestel bovenaan, want het is bepalend voor de water- en voedingsopname bij droogte en het zorgt voor een uniforme groei, die dan weer een geleidelijke afrijping tot gevolg heeft. Ook met minder meststoffen halen onze rassen toch een optimale oogst. Een betere weerbaarheid tegen bodemziekten en minder stress is heel belangrijk. De meeste arbeid in de productontwikkeling steken we in het maken van zeer uniforme ouderlijnen."

Metten is weten

In Noordwest-Europa test De Groot en Sloot niet alleen de producten op het veld, maar ook na enkele maanden bewaring in de schuur. Het selectiewerk vergt heel veel meten en registreren

voordat er een nieuwe marktintroductie kan worden gelanceerd. De Groot en Slot werkt nu aan het op de markt brengen van de nieuwe rassen Hyfive, Hystore, Hyway en het eerste meeldauwresistent rood ras zit tegen de introductie aan.

Nederland exportland

Eric Moerdijk, directeur-eigenaar van Monie Nieuwdorp, een sorteer- en pakstation van uien uit Zeeland, vertelde dat zijn bedrijf jaarlijks ongeveer 40.000 ton uien verwerkt. De Nederlandse uienmarkt bestaat uit circa 3000 telers (die zo'n 25.000 ha uien verbouwen), 30 sorteerb企业n en 20 exporteurs, die goed zijn voor een jaarlijkse export van ruim 1 miljoen ton uien. Met een productieaandeel van slechts 2% maar een exportaandeel van 20%, is Nederland, na India maar voor China, de tweede grootste uienexporteur ter wereld. Onze noorderburen beschikken over belangrijke troeven: een ketenbrede kwaliteit, uitstekende ligging, goede risicospreiding over de hele keten, goede opbrengstpotentie, een sorteercapaciteit van 30.000 ton/week ... Belangrijke teeltgebieden zijn Zeeland en Flevoland.

Uien voor industriële markt

Jan Hanssens, hoofd van de Landbouwdienst van diepvriesbedrijf Ardo, gaf uitleg over de eigen uienverwerking en het belang van uien in de portfolio van het bedrijf. De Ardogroep teelt, verwerkt en

verkoopt zo'n 805.000 ton eindproduct (vriesverse groenten en fruit) in 58 landen. Met een aandeel van 25 à 27% van de totale Europese diepvriesmarkt is Ardo marktleider in Europa. "Vanaf eind jaren 90 groeide het aandeel uien bij Ardo tot een volwaardig stuk van onze portfolio, waarin we nog groei zien", aldus Hanssens. "We beogen een verticale integratie, waarbij we alle processen – van de keuze van de zaaizaden tot de verkoop van de uien – controleren." Sinds 2000 verwerkt Ardo haar uien met behulp van 4 Finis-uienschilmachines. "In de groeiende markt hebben we nog meer volume nodig en we doen ook een beroep op loonschillers. Onze uien worden verwerkt in het Noord-Franse Violaines, op 20 km van Rijsel. Dat doen we wegens de versheid, traceerbaarheid, het vermijden van bacteriële contaminatie, volume- en prijsstabiliteit. We hebben ook steeds meer speciale lastenboeken in eigen beheer, zoals klanten die uien nodig hebben voor babyvoeding. De meeste van onze collega's halen uien uit Polen, de grootste Europese diepvriesuienproducent. De werknemers die er de uienschilmachines bedienen en de uien controleren, werken gemiddeld aan een loon van 5 à 6 euro/uur. De uien zijn ook altijd beschikbaar op de vrije markt én in de wintermaanden, een traditionele 'dode periode' in de diepvriesindustrie. Toch zijn er ook nadelen aan de Poolse markt, zoals een grote variatie in stabiliteit van de volumes door het droge landklimaat, extra transportkosten sinds de Ruslandcrisis en het risico op contaminatie van gebruikt verpakkingsmateriaal." Uien maken bijna 5% van het totale verkoopvolume van Ardo uit. "De volumes stegen de laatste 10 jaar en we denken dat die trend zich zal doorzetten. Vriesverse uien passen immers perfect in de trend naar meer (gebruiks)gemak. Er is ook een vraag naar bio-uien, waar we voorlopig niet aan kunnen voldoen, en toenemende interesse van de voedingsindustrie voor verdere verwerking, zoals in uiringen." Een van de kenmerken van zaaiuien voor de diepvriesmarkt is dat de oogstperiode zich iets later situeert dan de versmarkt (eind september ten opzichte van de eerste helft van september). De uitwendige kleur is ook minder belangrijk, terwijl die voor de versmarkt net heel belangrijk is. Ardo teelt zo'n 80 à 85% van de uien volgens contract, en laat voor de rest de vrije markt spelen. ■

Een van de tentoongestelde Monosem-machines van Joskin (Distritech).